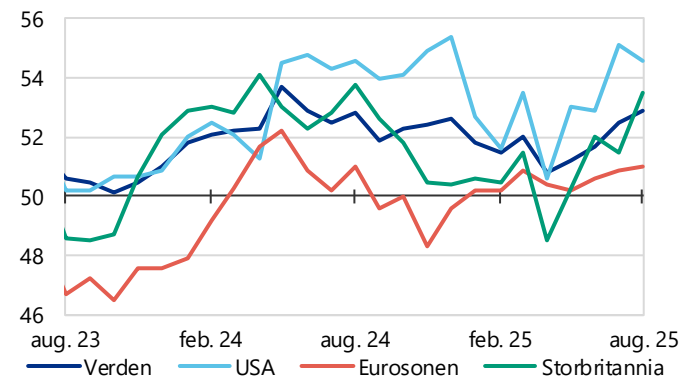

Torsdag publiserer Statistisk sentralbyrå **arbeidskraftundersøkelsen (AKU) for august**. Trendledigheten har økt fra 4,1 prosent i januar til 4,6 prosent i juli. Ledighetsoppgangen skyldes i hovedsak økt arbeidstilbud, både for yngre (15–25 år) og de over 25 år. Økt tilbud av arbeidskraft avspeiler at de større studentkullene som begynte å studere under pandemien nå er på jobb jakt, og at ukrainere som har avsluttet introduksjonsprogrammet melder seg på arbeidsmarkedet.

Tirsdag publiseres tidligestimater **på innkjøpssjefindeksene (PMI) for september**. PMI gir indikasjoner på aktivitetsutviklingen i næringslivet fra måned til måned. Verdier over 50 indikerer høyere aktivitet fra forrige måned, mens verdier under 50 indikerer lavere aktivitet. PMIene falt i april etter USAs "Liberation Day", der Donald Trump lanserte nye, økte tollsatser. Siden da har imidlertid PMIene tatt seg opp igjen og ligget over 50, jf. figuren under. Indeksene for industrien, som i hovedsak er næringen som treffes hardest av tollendringene viser knapp positiv utvikling i produksjonen i august, som illustrerer at industribedriftene jevnt over fremdeles rapporterer om produksjonsvekst.

Verden: Innkjøpssjefindekser (PMI)*

Privat næringsliv (industri og tjenester)

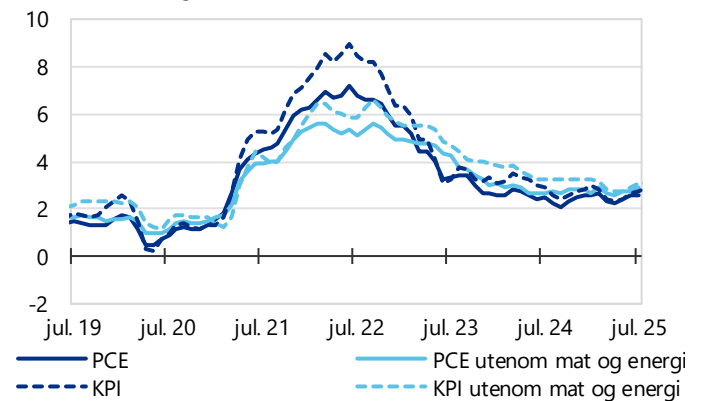

Tirsdag kommer også **Riksbanken med sin rentebeslutning**. Siden mai i fjor er styringsrenten i Sverige blitt senket fra 4 prosent til 2 prosent, sist gang i juni i år. På rentemøtet i august signaliserte Riksbanken at det kunne komme ytterligere ett kutt i år. Inflasjonen målt ved KPIF, som er Riksbankens foretrukne inflasjonsindikator, har imidlertid ligget noe høyere enn prognosen gjennom sommeren. Ved mellommøtet i august fremhevet imidlertid Riksbanken at den uventet høye prisveksten skyldtes priser som normalt svinger mye, så som prisen på leiebiler og utenlandsreiser. Derfor har prisoppgangen blitt vurdert å være av mer tilfeldig karakter. I august tok inflasjonen seg videre opp til 3,2 prosent, som er nesten et halvt prosentpoeng høyere enn forutsatt.

Etter et svakt første kvartal tok aktiviteten seg opp 0,5 prosent fra første til andre kvartal. Finanspolitiske stimulanter, herunder 30 mrd. kroner i skatteuttak til husholdningene, vil bidra til å understøtte aktivitetsveksten fremover. Ved rentemøtet i juni signaliserte riksbanksjefen om lag 50 prosent sannsynlighet for septemberkutt. Men høyere inflasjon enn ventet har redusert troen på kutt, og markedet priser nå bare inn 35 prosent sannsynlighet for rentekutt. Vi venter heller ikke kutt nå.

USA: PCE og KPI

Prosentvis endring år/år

Fredag publiseres **amerikansk konsumdeflator (PCE) for august**. Dette er sentralbankens foretrukne indikator på inflasjonsutviklingen. Inflasjonen i USA har vaket omtrent en halv prosentenheter over inflasjonsmålet det siste halvannet året. Ifølge konsumdeflatoren var prisveksten i juli 2,6 prosent år over år og 2,9 prosent utenom mat- og energivarer. Inflasjonen holdes særlig oppe av høy prisvekst på tjenester. Økte tollsatser og en noe svakere dollar ventes å trekke vareinflasjonen noe oppover fremover. Et noe svakere arbeidsmarked og avtakende lønnsvekst ventes på den annen side å dempe tjenesteinflasjonen. Feds medianforventning er nå litt høyere aktivitetsvekst, litt høyere prisvekst og litt lavere arbeidsledighet enn ved rentemøtet i juni.

Eirik Ese

Kalender		Sist	Nå
Man 1600	ØMU: Forbrukertillit (flash) sep.	-15,5	
Tir 0915	FRA: HCOB Comp. Flash, sep.	49,8	
Tir 0930	DEU: HCOB Comp. Flash, sep.	50,5	
Tir 0930	SWE: Rentebeslutning	2,00%	2,00%
Tir 1000	ØMU: HCOB Flash, sep.	51,0	
Tir 1030	GBR: Flash Composite PMI, sep.	53,5	
Tir 1545	USA: S&P Comp PMI Flash sep.	54,6	
Tor 0800	NOR: AKU-ledighet, aug.	4,6%	
Fre 0800	NOR: Renter bank & kredittforetak		
Fre 1430	USA: PCE, aug. (å/å)	2,6%	

Den gjennomsnittlige amerikanske tollsatsen har økt fra omkring 2 prosent i fjor til omkring 15 prosent i august. Tollsatsene varierer avhengig av varetype og opprinnelsesland. I tillegg har det kommet instruksjoner på hvordan tollutregningen skal hensynta metallinnhold og amerikansk innhold i ulike varer.

I [presidentordren fra juni](#) ble det klart at det kun er metallinnholdet i bearbejdede aluminiumsprodukter som skal tollegges 50 prosent, mens øvrig innhold tollegges i henhold til de landspesifikke "gjensidighetstollene", som ble annonsert på *Liberation Day* i april. Samtidig er det slik at "gjensidighetstollen" kun skal ilegges vareinnholdet som ikke er amerikansk, dersom minst 20 prosent av innholdet har amerikansk opprinnelse, se [presidentordre](#) og [veiledning fra amerikanske tollmyndigheter](#). Reglene betyr at dersom du produserer en vare med vesentlig amerikansk innhold kan tollen som betales i USA reduseres. Samtidig gjør reglene tollsystemet mer komplisert.

I den [utvidede varelisten](#) på bearbejdede aluminiumsprodukter inngår bl.a. vaskemaskiner (HS-varenummer 8450.11.00 *Vaskemaskiner til husholdninger for høyst 10 kg tørt tøy*). Hva er tollsatsen på import av en slik vaskemaskin? La oss anta vaskemaskinen produseres i EU, og at 50 prosent av verdien kommer herfra, mens resten utgjøres av 30 prosent aluminium fra Norge og 20 prosent kommer fra USA i form av kretskort og elektronikk, jf. figuren under. Vaskemaskinen

eksporteres deretter til USA for 500 dollar. For denne varen blir tollutregningen som angitt i tabellen under, og maskinen får en tollsats på 22,5 prosent.

Ettersom britisk aluminium tollegges 25 prosent, i henhold til [avtalen mellom USA og Storbritannia](#), vil det være mer lønnsomt for vaskemaskinprodusenten å bruke aluminium fra Storbritannia enn Norge, da tollen vil kunne reduseres med 37,5 dollar. Tollsatsen på vaskemaskinen med britisk aluminium vil være 15 prosent.

Dette hypotetiske eksempelet illustrerer hvordan ulike toll- og konkurransevilkår kan føre til vridninger i handelsstrømmer og verdikjeder.

Vare	Land	Verdi	Tollsats	Toll
Kretskort & el	USA	\$100	0 %	\$0
Aluminium	Norge	\$150	50 %	\$75
Øvrig innhold	EU	\$250	15 %	\$37,5
Vaskemaskin	EU	\$500	22,5 %	\$112,5

Bård Ola Tjønneland

Område samfunnsøkonomi		
E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.esen@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb. marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)

